

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-543-3-16>

FEATURES OF MAY HONEY COLLECTED IN UKRAINE IN THE PERIOD 2014–2024

ОСОБЛИВОСТІ ТРАВНЕВОГО МЕДУ, ЗІБРАНОГО В УКРАЇНІ ЗА ПЕРІОД 2014–2024 РР.

Lazarieva L. M.

*Candidate of Agricultural Sciences,
Senior Researcher,
Head of the Laboratory of Methods
for Assessing the Quality of Beekeeping
Products
National Scientific Center "
P. I. Prokopovych Institute
of Beekeeping"
Kyiv, Ukraine*

Лазарєва Л. М.

*кандидат сільськогосподарських наук,
старший дослідник,
завідувачка лабораторії методів
оцінки якості продукції бджільництва
Національний науковий центр
«Інститут бджільництва
імені П. І. Прокоповича»
м. Київ, Україна*

Akymenko L. I.

*Candidate of Biological Sciences, Senior
Researcher,
Senior Researcher at the Laboratory
of Methods for Assessing the Quality
of Beekeeping Products
National Scientific Center "
P. I. Prokopovych Institute
of Beekeeping"
Kyiv, Ukraine*

Акименко Л. І.

*кандидат біологічних наук, старший
дослідник,
старший науковий співробітник
лабораторії методів оцінки якості
продукції бджільництва
Національний науковий центр
«Інститут бджільництва
імені П. І. Прокоповича»
м. Київ, Україна*

Voynarovska I. A.

*Engineer at the Laboratory of Methods
for Assessing the Quality of Beekeeping
Products
National Scientific Center "
P. I. Prokopovych Institute
of Beekeeping"
Kyiv, Ukraine*

Войнаровська І. А.

*інженер лабораторії методів оцінки
якості продукції бджільництва
Національний науковий центр
«Інститут бджільництва
імені П. І. Прокоповича»
м. Київ, Україна*

Узагальнений бренд «Травневий мед» включає в себе всі види меду, які в кожному з своїх регіонів бджоларі відкачуються першим. Багато в чому кількість, склад і якість травневого меду залежить від погоди: температура повітря, вітру, кількості сонячних і похмурих дощових днів, кількість цвітіння дерев і чагарників. Календар цвітіння медоносів України дуже насичений, у початковий період медозбору бджоли

збирають нектар з різних рослин (яблуні, груші, сливи; кульбаба ;рапс; біла та червона конюшина; біла акація; черемха; глід; медунка; васильки; деревій; маргаритки та багато інших), через це травневий мед містить безліч ароматичних компонентів, мінеральних солей, мікро-елементів та інших цінних речовин [1].

Органолептичні властивості травневого меду своєрідні, які відрізняють його від інших медів; прозорий, майже ніколи не буває густим, кольором від прозоро-жовтого до темно-бурштинового, смак залежить від поєднання нектару медоносів – у ньому можуть більше чи менше виявлятися фруктові, квіткові та трав'яні відтінки [2]. Завдяки підвищеному вмісту мінеральних речовин, а також вітамінів, фруктози та глюкози травневий мед відзначається цілющими властивостями [3]. Тому, надзвичайно важливо забезпечити споживача якісним продуктом.

Матеріалом для дослідження слугували 149 зразків меду травневого з різних регіонів України. Відбір проб меду, аналіз органолептичних та фізико-хімічних показників проводили методами, зазначеними у ДСТУ 4497:2005 «Мед натуральний. Технічні умови» [4]. Визначали масову частку води, активність діастази, вміст ГМФ (гідроксиметилфурфурол). Для виробника і споживача ці показники важливі: вологість меду характеризує його зрілість і визначає придатність для тривалого зберігання, високий рівень активності діастази і навпаки низький вміст ГМФ у меді свідчить про його свіжість і дотримання технології перероблення і транспортування. І як результат, важливо, щоб на вітчизняному ринку був мед, показники якості якого відповідають вимогам нормативних документів [4, 5].

В 2014 році було досліджено 25 зразків травневого меду з Київської, Кіровоградської, Харківської, Львівської, Полтавської, Черкаської, Одеської, Житомирської, Вінницької областей, вологість яких коливалась від 15,9 % до 18,5 %, активність діастази – від 6,7 од. Готе до 24,5 од. Готе, вміст ГМФ максимальне накопичення мав у зразках меду з Київської області.

За період 2015 року було досліджено 20 зразків травневого меду з Київської, Тернопільська, Кіровоградської, Харківської, Львівської, Полтавської, Черкаської, Одеської, Житомирської, Вінницької, Сумської, Закарпатської областей, вологість меду визначалась на рівні від 15,8 % до 20,3 % (один зразок, вологість якого складала 21,6, % не відповідав вимогам нормативної документації), активність діастази коливалась від 9,4 од. Готе (Черкаська область) до 24,51 од. Готе (Вінницька область), вміст ГМФ – від 0,2 мг/кг до 12,5 мг/кг.

В 2016 році було досліджено 16 зразків травневого меду з Київської, Кіровоградської, Миколаївської, Запорізької, Хмельницької,

Черкаської, Чернігівської областей. Показник вологисті цих зразків меду в межах від 15,0 % до 20,5%, активність діастази від 6,7 од. Готе (Хмельницька область) до 18,1 од. Готе (Черкаська область), вміст ГМФ – від 1,15 мг/кг (Чернігівська область) до 7,8 мг/кг (Миколаївської, область).

Аналогічно в 2017 році досліджено 28 зразків травневого меду з Київської, Миколаївської, Запорізької, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської областей. Встановлено, що вологисті зразків меду від 16,2 % (Черкаська область,) до 18,8 % (Київська область), активність діастази – від 5,0 од. Готе (Черкаська область) до 21,8 од. Готе (Миколаївська область), вміст ГМФ – від 1,15 мг/кг (Чернігівська область) до 7,8 мг/кг (Миколаївська, область).

В 2018 році було досліджено 24 зразків травневого меду з Дніпропетровської, Вінницької, Черкаської, Київської, Сумської, Херсонської, Одеської, Чернівецької областей, вологисті яких коливалась від 16,1 % (Київська область) до 19,7 % (Одеська область), активність діастази – від 8,6 од. Готе (Вінницька область) до 14,2 од. Готе (Черкаська область), вміст ГМФ – від 0,192 мг/кг (Черкаська область) до 3,26 мг/кг (Черкаська область).

В 2019 році було досліджено 17 зразків травневого меду з Дніпропетровської, Закарпатської, Черкаської, Сумської, Херсонської областей. Результати дослідження: вологисті – від 16,5 % (Херсонська область,) до 18,7 % (Закарпатська область), активність діастази – від 7,6 од. Готе (Черкаська область) до 21,2 од. Готе (Херсонська область), вміст ГМФ коливався від 0,6 мг/кг (Черкаська область) до 3,9 мг/кг (Херсонська область).

Аналіз зразків 2020 року дозволив визначити, що 11 зразків травневого меду з Черкаської, Київської, Чернівецької областей мали показник вологості від 16,0 % (Київська область) до 17,9 % (Черкаська область), активність діастази – від 10,9 од. Готе (Черкаська область) до 13,0 од. Готе (Чернівецька область), вміст ГМФ коливався від 4,03 мг/кг (Черкаська область) до 4,8 мг/кг.

В 2021 році було досліджено 18 зразків травневого меду з Харківської, Київської, Кіровоградської, Черкаської, Чернігівської, Сумської, Дніпропетровської областей, вологисті яких коливалась від 17,1 % (Чернігівська область) до 19,6 % (Черкаська область), активність діастази – від 7,9 од. Готе (Сумська область) до 17,6 од. Готе (Харківська область), вміст ГМФ – від 0,76 мг/кг (Чернігівська область) до 7,1 мг/кг (Київська область).

За період 2022 року було досліджено 19 зразків травневого меду з Київської області, вологисті яких коливалась від 16,0 % до 20,4 %, активність діастази від 5,05 од. Готе до 21,06 од. Готе. У зв'язку

з воєнними діями не надходили на дослідження зразки меду з Дніпропетровської, Вінницької, Черкаської, Сумської, Херсонської, Одеської, Чернігівської областей.

В 2023 році було досліджено 11 зразків травневого меду з Київської, Кіровоградської, Черкаської, Чернігівської, Сумської областей, вологість яких коливалась від 15,5 % (Київська область,) до 18,4 % (Сумська область), активність діастази – від 5,38 од. Готе (Черкаська область) до 15,9 од. Готе (Черкаська область), вміст ГМФ коливався від 0,09 мг/кг (Черкаська область) до 6,72 мг/кг (Чернігівська область).

В 2024 році було досліджено 13 зразків травневого меду з Київської, Черкаської, Чернігівської, Дніпропетровської, Одеської, Сумської областей. Показник вологості цих зразків коливалась від 16,3 % (Черкаська область,) до 18,9 % (Одеська область), активність діастази від 9,57 од. Готе (Черкаська область) до 24,26 од. Готе (Київська область), вміст ГМФ – від 0,19 мг/кг (Дніпропетровська область) до 5,39 мг/кг (Київська область).

Важливо відмітити, що показники якості досліджених зразків меду відповідали вимогам нормативних документів, хоча і з значними коливаннями, так, показник вологості – від 15,0% до 20,5 %, активності діастази – від 5.0 од. Готе до 24,5 од. Готе, вмісту ГМФ від 0,09 мг/кг до 12,5 мг/кг.

Література:

1. Який мед краще: травневий чи різнотрав'я? URL: <https://smakmedu.com.ua/ua/publikacii/kakoj-mjod-luchshe-majskij-ili-raznotrave->
2. Мед бджолиний натуральний Травневий збір. URL: <https://dpss-ks.gov.ua/novini/travnevij-med-korist-ta-likuvalni-vlastivosti>
3. Травневий мед. URL: <https://dolynamedu.com.ua/articles/mayskiymed>
4. Мед натуральний. Технічні умови: ДСТУ 4497:2005 [Чинний від 20051228]. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 22 с.
5. Півень О. Моніторинг окремих якісних показників меду натурального поліфлорного торгівельної мережі м. Одеси. *Аграрний вісник Причорномор'я* : зб. наук.праць. ОДАУ.Одеса.2021. Вип. 100. С. 40–43. URL:<http://hdl.handle.net/123456789/3348>